

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 22 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wieczorek

Protokolant: st. sekr. sąd. Maria Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa P. J.

przeciwko Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy P. (...) w P.

o zapłatę

1. Powództwo oddala;

2. Zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400 złotych.

SSO Agnieszka Wieczorek

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 12 września 2017 roku (data stempla Zakładu Karnego w K.) powód P. J. domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego P. (...)w P. zadośćuczynienia w kwocie 80 000,00 zł, zasądzenia od strony pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania oraz zwolnienia go od kosztów sądowych w całości oraz ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

Uzasadniając swoje stanowisko powód wskazał, że zadośćuczynienia w niniejszej sprawie dochodzi z powodu błędów proceduralnych popełnionych przez Sąd Rejonowy P. (...)w P. przy prowadzeniu sprawy

o sygn. akt: (...). Powód wskazał, że nie został powiadomiony o przekazaniu akt sprawy karnej do Prokuratury Rejonowej w P., ponadto został przesłuchany jedynie przez wydział policji, a nie przez prokuraturę i nie zapoznano go z aktami sprawy. Powód podkreślił, że nie zostały mu doręczone na adres zamieszkania ani akt oskarżenia, ani wezwania na termin rozprawy. Kolejno wskazał, że ostatecznie Sąd Rejonowy P. (...)w P. wydał wyrok skazujący go na 8 miesięcy pozbawienia wolności, a następnie otrzymał on zawiadomienie o terminie stawienia się do Aresztu Śledczego celem odbycia kary. W ocenie powoda błędy proceduralne spowodowały, że został on pozbawiony możliwości obrony swoich praw (k. 2 – 2v).

Kolejno w odpowiedzi na wezwanie Sądu, w piśmie z dnia 10 stycznia 2018 roku, powód wskazał, że jego dobra osobiste zostały naruszone poprzez bezpodstawne wtargnięcie do mieszkania podczas zatrzymania, terroryzowanie domowników, znęcanie się fizyczne i psychiczne nad jego osobą, wykręcanie rąk, poniżanie powoda i jego rodziny, zniszczenie mieszkania (k. 38).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Pozwany wskazał, że w jego ocenie powód

nie przedstawił żadnego materiału dowodowego w sprawie, opierając powództwo na głośnych twierdzeniach. Zaznaczył ponadto, że stanowisko powoda wynika z jego subiektywnych odczuć, jednak zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, stwierdzenie czy w konkretnej sytuacji nastąpiło naruszenie dobra osobistego nie może być dokonywane według oceny subiektywnej zainteresowanego (k. 51 – 54).

Na rozprawie w dniu 13 czerwca 2018 roku powód sprecyzował, że w niniejszym postępowaniu domaga się zadośćuczynienia tylko za błędy proceduralne popełnione przez Sąd Rejonowy P. (...) w P. przy prowadzeniu sprawy o sygn. akt: (...) (k. 87 – 87v).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 marca 2016 roku M. J. złożyła na Komisariacie Policji P. w P. zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez P. J.. M. J. wskazała, że w okresie od dnia 8 marca 2016 roku do dnia złożenia zawiadomienia P. J. kierował wobec niej za pomocą wiadomości sms i telefonów groźby utraty życia, czym wzbudził u niej uzasadnioną obawę ich spełnienia. Podała także, że widziała u P. J. narkotyki oraz broń.

W dniu 4 kwietnia 2016 roku wydano postanowienie o wszczęciu dochodzenia w sprawie gróźb karalnych pozbawienia życia kierowanych w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wobec M. J. w P. w okresie od dnia 8 marca 2016 roku do dnia 22 marca 2016 roku, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z 12 k.k. Sprawa została zarejestrowana na Policji do sygn. akt: (...), a w prokuraturze do sygn. akt: (...).

Kolejno w dniu 30 maja 2016 roku wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów P. J..

W dniu 6 czerwca 2016 roku wydano postanowienie o uzupełnieniu zarzutów w sprawie przeciwko P. J. W uzasadnieniu podano, że P. J. w okresie od dnia 8 marca 2016 roku do dnia 22 marca 2016 roku w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego kierował groźby karalne pozbawienia życia wobec M. J., które to groźby wzbudziły uzasadnioną obawę spełnienia, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu akry co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne za które był już skazany tj. czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Z uwagi na to, że korespondencja kierowana do P. J. nie została przez niego odebrana (za pierwszym razem skierowano ją na niewłaściwy adres, tj. ul. (...), (...)-(...) P., następnie dwukrotnie korespondencja na adres ul. (...), (...)-(...) P., wróciła jako niepodjęta w terminie) Prokurator Prokuratury Rejonowej P.

w P. w dniu 13 czerwca 2016 roku wydał postanowienie o przedłużeniu dochodzenia do dnia 4 lipca 2016 roku. W uzasadnieniu podano, że decyzja ta jest podyktowana koniecznością przeprowadzenia czynności procesowych zmierzających do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy, a w szczególności m.in. przeprowadzenia czynności przeszukania, ogłoszenia P. J. postanowienia o przedstawieniu zarzutów i wykonania z jego udziałem czynności procesowych.

W tym samym dniu, tj. 13 czerwca 2016 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej P. w P. wydał postanowienie, na mocy którego zażądano od P. J. dobrowolnego wydania rzeczy mogących stanowić dowód w prowadzonym postępowaniu karnym w postaci środków odurzających względnie substancji psychotropowych oraz broni palnej wraz z amunicją. W przypadku odmowy dobrowolnego wydania przedmiotów zlecono dokonanie przymusowego odebrania, które mogło być połączone z przeszukaniem pomieszczeń mieszkalnych przy ul. (...) w P. wraz z przynależnościami oraz pojazdu użytkowanego przez P. J..

W dniu 15 czerwca 2016 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej P. w P. wydał postanowienie, na mocy którego zażądano od P. J. dobrowolnego wydania rzeczy mogących stanowić dowód

w prowadzonym postępowaniu karnym w postaci środków odurzających względnie substancji psychotropowych oraz broni palnej wraz z amunicją.

W przypadku odmowy dobrowolnego wydania przedmiotów zlecono dokonanie przymusowego odebrania, które mogło być połączone z przeszukaniem pomieszczeń mieszkalnych przy ul. (...) w P. wraz z przynależnościami oraz pojazdu użytkowanego przez P. J..

W dniu 22 czerwca 2016 roku skontaktowano się z M. J., która podała, że według jej wiedzy P. J. zamieszkuje pod adresem ul. (...) w P..

W dniu 23 czerwca 2016 roku podczas wykonywania czynności służbowych do sprawy gróźb pozbawienia życia M. J. funkcjonariusze Policji udali się na ul. (...) w P. celem zatrzymania P. J.. Z uwagi na informację, że P. J. może posiadać narkotyki i broń palną po wejściu do mieszkania w sposób dynamiczny natychmiast został on zatrzymany i celem zapewnienia bezpieczeństwa i zapobieżenia ewentualnej ucieczki zastosowano kajdanki i chwytły transportowe. Pozostałe osoby znajdujące się w mieszkaniu, tj. E. Z., D. M., M. R., wylegitymowano i sprawdzono w policyjnej bazie danych. Wraz

z przewodnikami psa tropiącego przystąpiono również do przeszukania mieszkania w obecności pozostałych uczestników interwencji. Nie ujawniono rzeczy pochodzących z przestępstwa, których posiadanie jest prawem zabronione. W pokoju, który zajmował P. J. ujawniono plastikową atrapę pistoletu i kominiarkę. W tym samym czasie dokonano zabezpieczenia mieszkania przy ul. (...) w P., gdyż jako wynikało z informacji P. J. mógł tam zamieszkiwać. Po dokonanych ustalenia okazało się jednak, że nie mieszka tam od ponad dziesięciu lat.

Po przybyciu do Komisariatu Policji P. – Północ w P. P. J. przedstawiono zarzuty dotyczące popełnienia przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. w zw. z 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. P. J. pouczone również o przysługujących mu uprawnieniach.

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2016 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej P. w P. zatwierdził przeszukanie osoby P. J., jak i przeszukanie pomieszczeń mieszkalnych położonych w P. przy ul. (...).

W dniu 27 czerwca 2016 roku sporządzono wobec P. J. akt oskarżenia na podstawie którego oskarżono go o to, że w okresie od dnia 8 marca 2016 roku do dnia 22 marca 2016 roku w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego kierował gróźby karalne pozbawienia życia wobec M. J., które to gróźby wzbudziły uzasadnioną obawę spełnienia, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu akry co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne za które był już skazany tj. czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

W dniu 25 lipca 2016 roku P. J. odebrał osobiście zawiadomienie z dnia 30 czerwca 2016 roku o przesłaniu aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego P. (...)w P.. Kolejno w dniu 10 sierpnia 2016 roku P. J. osobiście odebrał zawiadomienie o rozprawie głównej wyznaczonej na dzień 8 września 2016 roku, godz. 11:00 w Sądzie Rejonowym P. (...) w P. do sygn. akt: (...).

W dniu 8 września 2016 roku P. J. nie stawił się na wyznaczonym terminie rozprawy, a Sąd Rejonowy P. (...) w P. na podstawie art. 374 § 1 k.p.c. postanowił przeprowadzić rozprawę pod nieobecność oskarżonego, którego udział w rozprawie nie był obowiązkowy.

W dniu 8 września 2016 roku Sąd Rejonowy P. (...) w P. wydał wyrok do sygn. akt:(...), w którym uznał P. J. za winnego tego, że w okresie od dnia 8 marca 2016 roku do dnia 22 marca 2016 roku w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego kierował gróźby karalne pozbawienia życia wobec M. J., które to gróźby wzbudziły uzasadnioną obawę spełnienia, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu akry co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne za które był już skazany tj. czyn z art. 190 § 1 k.k.

w zw. z 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Dodatkowo Sąd orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną M. J. oraz zakaz zbliżania się na odległość mniejszą niż 100 metrów na okres pięciu lat.

Wyrok uprawomocnił się wobec P. J. w dniu 16 września 2016 roku.

W dniu 11 września 2017 roku Sąd Rejonowy P. (...)

w P. wydał do sygn. akt: (...) wyrok łączny wobec P. J. i orzekł, że jednostkowe kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu P. J. wyrokami Sądu Rejonowego P. (...) w P. z dnia 8 września 2016 roku, sygn. akt: (...) (czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., kara 8 miesięcy pozbawienia wolności) oraz Sądu Rejonowego P. (...) w P. z dnia 19 stycznia 2017 roku, sygn. akt: (...) (czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., kara 10 miesięcy pozbawienia wolności) sprowadza do kary łącznej jednego roku i trzech miesięcy pozbawienia wolności. Sąd orzekł także, że w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym w/w wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu.

Powód P. J. miał możliwość zapoznania się z aktami zarówno postępowania przygotowawczego, jak i aktami sprawy karnej prowadzonej do sygn. akt: (...). Nie uczynił tego jednak. Obecnie powód przebywa w Zakładzie Karnym w K..

Dowód: dokumenty zgromadzone w aktach sprawy karnej prowadzonej przez Sąd Rejonowy P. (...) w P. do sygn. akt: (...), zeznania powoda (k. 87 – 87v)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w sprawie, dokumentów zgromadzonych w skatach sprawy karnej prowadzonej przez Sąd Rejonowy P. (...) w P. do sygn. akt: (...) oraz na podstawie zeznań powoda.

Wszystkie zgromadzone w aktach sprawy dokumenty Sąd uznał za w pełni wiarygodne, albowiem nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw by uczynić to z urzędu.

Zeznania powoda Sąd uznał za wiarygodne jedynie w tej części, która znalazła odzwierciedlenie w ustalonym przez Sąd stanie faktycznym. Powód w trakcie zeznań twierdził bowiem, że nie został zawiadomiony o przesłaniu aktu oskarżenia do Sądu oraz że nie został poinformowany o terminie rozprawy. Okoliczności te nie znajdują jednak potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, a przede wszystkim w aktach sprawy karnej prowadzonej do sygn. akt: (...). Ponadto w trakcie zeznań powód wskazał, że miał możliwość zapoznania się z aktami sprawy, jednak nie uczynił tego.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się niezasadne.

Możliwość domagania się naprawienia szkody niemajątkowej, czyli krzywdy przewiduje między innymi art. 448 k.c. Przepis ten stanowi, że „w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.

Zauważyć trzeba, że przepis art. 448 k.c. jest ściśle związany z przepisami art. 23 i 24 k.c. Przepis art. 23 k.c. nie zawiera zamkniętego katalogu dóbr osobistych, wymieniając dobra osobiste jedynie przykładowo. Podkreślić należy, iż dobra osobiste są wartościami niemajątkowymi, wiążącymi się z osobowością człowieka, uznanymi powszechnie w danym społeczeństwie.

Należy zaznaczyć, iż odpowiedzialność sprawcy naruszenia dobra osobistego w myśl przepisu art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. oparta jest na zasadzie winy. Jednakże reguła ta doznaje ograniczenia, gdy podmiotem odpowiedzialnym

jest Skarb Państwa, którego odpowiedzialność jest uzależniona od obiektywnej bezprawności danego zachowania, stosownie do treści art. 417 k.c., określającego odrębne zasady odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej.

Zgodnie z art. 24 k.c. stanowiący podstawę roszczeń z tytułu naruszenia dóbr osobistych nie wymaga dla odpowiedzialności wykazania winy sprawcy. Konstrukcja tego przepisu stwarza korzystne dla powoda domniemanie prawne bezprawności działania naruszającego dobra osobiste, w konsekwencji czego powód zwolniony jest z obowiązku wykazania tej przesłanki. W tej sytuacji na sprawcy ciąży obowiązek udowodnienia, iż jego zachowanie nie wykraczało poza ramy prawa lub okoliczności wyłączającej bezprawność czynu w konkretnym stanie faktycznym.

Jednakże przed przeprowadzeniem takiego dowodu w pierwszej kolejności poszukujący ochrony prawnej w oparciu o art. 24 k.c., a w tym w zw. z art. 417 k.c. powinien wykazać, iż rzeczywiście doszło do naruszenia dobra osobistego. Dopiero ustalenie takiego faktu czyni zasadnym rozważanie bezprawności działania.

Pojęcie "działania i zaniechania niezgodnego z prawem" należy ujmować ściśle, jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej i tylko działanie bez podstawy prawnej, poza granicami prawa, można uznać za bezprawne.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego nie wynikało, aby doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, albowiem zdaniem Sądu w zachowaniu pozwanego brak było bezprawności, a skoro tak, nie może być mowy o naruszeniu dóbr osobistych powoda, które mogłyby wykreować po jego stronie roszczenie o zadośćuczynienie.

Sąd w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy uznał, iż wbrew twierdzeniom powoda został on prawidłowo zawiadomiony zarówno o przekazaniu aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego P. (...) w P. oraz o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 8 września 2016 roku. Świadczą o tym potwierdzenia odbioru znajdujące się w aktach sprawy karnej prowadzonej do sygn. akt: (...). Zostały one podpisane osobiście przez powoda. Powód miał więc pełną możliwość obrony swoich praw, nie wykorzystał jej jednak.

Wskazać jednocześnie należy, że stanowisko powoda wynika wyłącznie z jego subiektywnych odczuć, jednak zgodnie z utrwalonym orzecznictwem stwierdzenie czy w konkretnej sytuacji nastąpiło naruszenie dobra osobistego nie może być dokonywane według oceny subiektywnej zainteresowanego. Kryteria oceny naruszenia dobra osobistego muszą być poddane obiektywizacji, trzeba w tym zakresie uwzględnić odczucia szerszego grona uczestników i powszechnie przyjmowane, a zasługujące na akceptację normy postępowania, w tym normy obyczajowe i wynikające z tradycji. Niezależnie od niewykazania podstaw faktycznych, niedopuszczalne byłoby oparcie się na tak rozumianym subiektywnym poczuciu krzywdy. Przy ocenie czy doszło do naruszenia dobra osobistego, decydujące znaczenie ma bowiem nie subiektywne odczucie osoby, jej indywidualne wartości i stan psychiczny, ale to jaką reakcję wywołuje naruszenie w społeczeństwie. Należy więc przyjmować koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego, w kontekście całokształtu okoliczności sprawy.

W niniejszej sprawie powód nie udowodnił więc, by poprzez działanie pozwanego doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Nie przedłożył na tę okoliczność żadnych dowodów. Zgodnie natomiast z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, zaś zgodnie z art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Niezależnie jednak od powyższego wskazać należy, że w niniejszym postępowaniu Sąd nie miał możliwości badania prawidłowości wydanego w sprawie (...) wyroku skazującego powoda na karę pozbawienia wolności. Wskazać bowiem należy, że źródłem szkody według art. 417 1 § 2 k.c. jest niezgodne

z prawem "prawomocne orzeczenie". Pojęcie to obejmuje wyroki sądowe, od których nie przysługuje środek odwoławczy. Niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia co do zasady (z wyjątkiem przypadków określonych w art. 424 (1b) k.p.c.) nie powinna być przedmiotem samodzielnych ustaleń sądu w procesie o naprawienie szkody. Sąd rozpoznający sprawę odszkodowawczą nie jest bowiem właściwy do indywidualnej oceny legalności konkretnego wyroku stanowiącego źródło szkody. Jeżeli ustawa wiąże oznaczone skutki prawne z obowiązywaniem prawomocnego orzeczenia, a jednocześnie reguluje zasady i tryb jego wzruszenia z powodu niezgodności z prawem, to prawna skuteczność takich orzeczeń nie może być podważana (kwestionowana) bezpośrednio w każdym procesie odszkodowawczym, z pominięciem zasad i trybu postępowania zastrzeżonego do kontroli prawomocnych orzeczeń.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo, o czym orzekł w punkcie 1. sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i obciążył nimi w całości powoda jako przegrywającego spór w całości. Z tego tytułu Sąd zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5 400,00 zł (art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2261) o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. § 2 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. z 2016 r. poz. 1667) w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

SSO Agnieszka Wieczorek